

[Jørn Jespersen]

er forkert, så den kan man ikke bruge som argument.

Det er rigtigt, som nogle ordførere allerede har været inde på, at en meget væsentlig begrundelse for vores forslag er ønsket om at gennemføre noget, som kan føre til en øget demokratisering af arbejds- og produktionslivet her i landet, og det viser sig jo, at netop medarbejderejede virksomheder er en forudsætning for, at man i langt højere grad, end det er normalt, kan inddrage medarbejderne i selve styringen af virksomhederne. Den samme forskergruppe, som jeg før henviste til, har også vist, at en lang række medarbejdere er blevet inddraget, og at arbejdsglæden derfor stiger ganske betydeligt.

Jeg kunne godt få den mistanke en gang imellem, at netop dette forsøg med demokratisering er det, der skræmmer borgerlige ordførere. Man snakker fra borgerlig side meget om, at man skam også ønsker en spredning af ejendomsretten, at man ønsker, at der skal være mulighed for ditten og datten, men når vi så kommer med et forslag, der giver en reel mulighed for at komme i gang blot med nogle forsøg på at starte nogle medarbejderejede og -styrede virksomheder, viger man skrækslagen tilbage, for tænk nu, hvis erfaringerne fra de virksomheder kunne dementere de myter, som er grundlaget for, at de borgerlige partier kan opretholde deres ejendomsbegreber!

Med hensyn til beskæftigelsen mener jeg faktisk, at dette forslag også giver mulighed for en forbedring. Det har vist sig i Sverige, hvor man har flere medarbejderejede virksomheder, at ca. 60 pct. af disse er startet som en kriseovertagelse, hvor medarbejderne har haft en meget svær udgangsposition, men alligevel har magtet at overtage virksomheden og udvikle produktion og beskæftigelse.

Jeg vil godt spørge de ordførere, som siger, at der ikke er nogen beskæftigelse i dette forslag, om der mon ikke er en hel del af de virksomheder, der er blevet lukket bl.a. på grund af, at udenlandsk kapital har valgt at flytte produktionen hjem, der kunne have været reddet, hvis vi havde haft nogle bedre støttesystemer for en medarbejderovertagelse.

Endelig skal man heller ikke se bort fra, at netop den forøgede arbejdsproduktivitet, der ligger i medarbejderejede virksomheder, kunne tilføre dansk erhvervsliv en smule dynamik og kreativitet, noget, jeg har forstået at bl.a. indu-

striministeren efterlyser i dansk erhvervsliv. Hvorfor er man så bange for at tage de midler, som kan skabe lidt fornyelse og lidt dynamik, i anvendelse, når man samtidig må erkende, at dansk erhvervsliv er alt for langsomt til at satse på nye ting?

Igen må man konstatere, at vi i Danmark er håbløst bagud i forhold til mange andre lande, som vi plejer at sammenligne os med. I de fleste vesteuropæiske lande og sågar i USA har man støttesystemer i forbindelse med oprettelse af medarbejderejede virksomheder. I Spanien har det bl.a. ført til, at et arbejderkooperativ, der hedder Mondragon, på 20 år har opbygget en produktion, som med hensyn til teknologisk indhold ligger milevidt foran de fleste brancher i Spanien og foran tilsvarende brancher i udlandet. Man har opbygget en produktion, der beskæftiger 20.000 personer – mon ikke det er en beskæftigelsesvirkning trods alt? – og man har samtidig skabt en arbejdsplads med langt mere demokrati og med nogle helt andre arbejdsforhold, end det ellers er kendt i Spanien.

Er det så frygteligt for borgerlige partier at lade noget tilsvarende få en chance i Danmark?

Der er noget, der tyder på, at de borgerlige partier er stivnet i en gammeldags superliberalistisk holdning: man kender de ejerforhold, man har, og dem skal der ikke laves om på; så kan økonomien og beskæftigelsen ellers få lov til at gå sin almindelige tunge gang imens.

Industriministeren var inde på, at man ikke var imod engagement fra medarbejderne, men det skulle ske på et frivilligt og et privat grundlag. Jeg synes, det er lidt besynderligt at påstå, at vores forslag ikke skulle give medarbejderne mulighed for frivilligt at gå med ind i medarbejderejet, for der er jo ingen, der har tænkt sig at tvinge medarbejderne til at gå ind i en medarbejderovertagelse af deres virksomhed. Det, der er tale om, er, at man giver dem nogle muligheder, som ikke eksisterer i dag.

Jeg synes også, det er en smule forbløffende, at man kan vende sig imod en favorisering af medarbejderejede virksomheder, al den stund vores system på erhvervspolitikens område i dag i meget høj grad netop består af subsidier til det ene og det andet formål. Det er jo ikke en fremmed tanke for dansk erhvervspolitik at give subsidier til et formål, som man ønsker at fremme. Det kunne man også gøre her, hvis ellers viljen var til stede.